

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 20 mars 2019

306/2019

Lag om tillhandahållande av digitala tjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja tillgången till digitala tjänster, tjänsternas kvalitet och informationssäkerhet samt innehållets tillgänglighet och att på så sätt förbättra vars och ens möjligheter att använda digitala tjänster på lika villkor.

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, nedan *tillgänglighetsdirektivet*.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *webbplats* textinnehåll, filer, bilder, blanketter och annat reproducerbart datainnehåll i digital form vilka specificeras med hjälp av ett domännamn och är tillgängliga i ett datanät genom olika terminalutrustningar och deras programvara,

2) *mobilapplikation* en programvara som har planerats och utvecklats för användning av allmänheten i mobila enheter såsom smarttelefoner och pekplattor,

3) *digitala tjänster* webbplatser och mobilapplikationer samt funktioner i anslutning till dem,

4) *tillgänglighet* principer och tekniska hänsyn som ska respekteras när digitala tjänster planeras, utvecklas, underhålls och uppdateras, i syfte att göra tjänsterna mer tillgängliga för användarna, särskilt personer med funktionsnedsättning,

5) *myndighet* statliga myndigheter, statliga affärsverk, kommunala myndigheter, riksdagens ämbetsverk, republikens presidents kansli, självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar och Jubileumsfonden för Finlands självständighet; det som i denna lag föreskrivs om myndigheter tillämpas också på ortodoxa kyrkan och dess församlingar, universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009), yrkeshögskolor som avses i yrkeshögskolelagen (932/2014) samt på andra aktörer till den del de sköter offentliga förvaltningsuppgifter,

RP 60/2018
FvUB 27/2018
RSv 241/2018

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102; EUT L 327, 2.12.2016, s. 1

- 6) *offentligrättslig inrättning* en juridisk person som särskilt har inrättats för att tillgode behov i det allmännas intresse utan industriell eller kommersiell karaktär och
- a) som till största delen finansieras av en myndighet, eller
 - b) vars ledning står under kontroll av en myndighet, eller
 - c) i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av en myndighet,
- 7) *tjänsteleverantör* myndigheter och offentligrättsliga inrättningar samt företag, stiftelser, föreningar och andra sammanslutningar vars digitala tjänster omfattas av denna lag,
- 8) *harmoniserad standard* en europeisk standard som antagits på grundval av Europeiska kommissionens begäran för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning,
- 9) *tidsberoende media* ljud, videobilder eller en kombination av dem, som kan inbegripa interaktion.

3 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas

- 1) på myndigheters digitala tjänster,
- 2) på offentligrättsliga inrättningars digitala tjänster,
- 3) på företags, stiftelsers, föreningars och andra sammanslutningars digitala tjänster i fråga om vilka en myndighet som avses i denna lag deltar i finansieringen av utvecklingen eller användningen med minst hälften av utvecklingskostnaderna eller de årliga underhållskostnaderna,
- 4) på identifieringstjänster som tillhandahålls av sådana leverantörer av identifieringstjänster som finns införda i det register som avses i 12 § i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009) samt på sådana delar av digitala tjänster som används via en i 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) avsedd samlad förvaltningstjänst för internetbetalning och med vilka betalningsuppdrag kan skötas,
- 5) på digitala tjänster som tillhandahålls av enheter som är verksamma med stöd av särskilda rättigheter eller ensamrätter som har beviljats av offentliga företag som avses i 5 § 4 mom. i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016) eller av en myndighet som avses i 5 § 5 mom. i den lagen, till den del syftet med tjänsterna är att tillhandahålla allmänheten tjänster inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster,
- 6) på digitala tjänster som tillhandahålls av kreditinstitut som avses i 1 kap. 7 § i kreditinstitutslagen (610/2014), av betalningsinstitut som avses i 5 § 2 punkten i lagen om betalningsinstitut (297/2010), av värdepappersföretag som avses i 1 kap. 13 § 1 mom. 1 punkten i lagen om investeringstjänster (747/2012), av försäkringsbolag som avses i 1 kap. 1 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen (521/2008) och av försäkringsföreningar som avses i 1 kap. 1 § 1 mom. i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987), till den del syftet med tjänsterna är att tillhandahålla tjänster för allmänheten.

Bestämmelserna i 2 kap. i denna lag tillämpas på myndigheters digitala tjänster och andra elektroniska dataöverföringsmetoder som tillhandahålls allmänheten, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Bestämmelserna i 2 kap. tillämpas inte på polisundersökningar och förundersökningar. På förfarandena vid myndigheter tillämpas i övrigt det som föreskrivs om anhängiggörande av ärenden, delgivning av beslut, offentlighet i myndigheternas verksamhet, behandling av personuppgifter, arkivering av handlingar, det språk som används vid behandling av ärenden och behandling av ärenden. Särskilda bestämmelser gäller i fråga om tillämpningen av lagen på evangelisk-lutherska kyrkans digitala tjänster.

Denna lag tillämpas inte

1) på webbplatser på intranät eller extranät eller mobilapplikationer som används på arbetsplatser och är avsedda för ett begränsat antal personer; bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska dock tillämpas på sådana webbplatser på intranät eller extranät och sådana mobilapplikationer som används på myndigheters och offentligrättsliga inrättningars arbetsplatser, när webbplatserna eller applikationerna gjorts om helt och hållet den 23 september 2019 eller därefter,

2) vid småbarnspedagogik som avses i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) eller vid undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018), lagen om yrkesutbildning (531/2017), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), universitetslagen eller yrkeshögskolelagen, när en webbplats eller mobilapplikation kommer till i samband med småbarnspedagogiken eller undervisningen och används i en avgränsad grupp under en viss tid,

3) på digitala tjänster som tillhandahålls av dem som bedriver offentlig rundradioverksamhet,

4) på tjänsteleverantörers direktsändningar av sådana tidsberoende media på webbplatser eller i mobilapplikationer som inte spelas in för att bevaras och publiceras på nytt på nätet,

5) på onlinekartor och karttjänster; om en karta i en tjänsteleverantörs digitala tjänst emellertid är avsedd för navigering, ska dess väsentliga datainnehåll som vägleder användaren dock tillhandahållas på ett alternativt sätt i en digital form som uppfyller tillgänglighetskraven,

6) på sådant innehåll i en tjänsteleverantörs digitala tjänster som inte produceras, finansieras eller övervakas av tjänsteleverantören själv,

7) på reproduktioner av föremål från kulturarvssamlingar som inte kan överföras i en form som uppfyller tillgänglighetskraven.

2 kap.

Digitala tjänster som myndigheterna ordnar för allmänheten

4 §

Planering och underhåll av digitala tjänster

Myndigheterna ska planera och underhålla sina digitala tjänster på ett sådant sätt att tjänsternas informationssäkerhet och dataskydd säkerställs och så att det säkerställs att tjänsterna är lätta att hitta och använda. Dessutom ska myndigheterna se till att deras digitala tjänster är kompatibla med den programvara och de kommunikationsförbindelser som används allmänt.

Myndigheterna ska se till att de digitala tjänster som de ansvarar för och de andra elektroniska dataöverföringsmetoder som de använder också finns tillgängliga vid andra tider än under myndigheternas servicepunkters öppettider. Avbrott i de digitala tjänsterna och i andra elektroniska dataöverföringsmetoder ska förläggas till tidpunkter då de används i ringa omfattning. Allmänheten ska på lämpligt sätt informeras om avbrotten i förväg. Myndigheterna ska vid avbrott offentliggöra anvisningar om hur var och en kan få sina ärenden skötta på ett alternativt sätt.

Myndigheterna ska säkerställa att deras digitala tjänster är tillräckligt kompatibla med de stödtjänster som avses i 3 § i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och med andra myndigheters digitala tjänster.

5 §

Tillhandahållande av digitala tjänster

Myndigheterna ska ge alla en möjlighet att med hjälp av digitala tjänster eller andra elektroniska dataöverföringsmetoder sända elektroniska meddelanden och handlingar som hänför sig till deras behov att uträtta ärenden. Myndigheterna ska ge alla en möjlighet att i sina ärenden för mottagande av elektroniska meddelanden och handlingar från en myndighet använda en meddelandeförmedlingstjänst som avses i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster eller någon annan tillräckligt informationssäker elektronisk dataöverföringsmetod, om myndigheten kan sända meddelandet eller handlingen i elektronisk form.

Myndigheterna ska i sina digitala tjänster ge tydlig information om hur var och en elektroniskt kan sköta sina ärenden hos myndigheterna. Myndigheterna ska i sina digitala tjänster offentliggöra kontaktuppgifter av vilka det framgår var allmänheten har möjlighet att få råd i användningen av en myndighets digitala tjänster.

En myndighet kan temporärt begränsa användningen av en digital tjänst till vissa användargrupper eller till en viss region, om det är nödvändigt för att utveckla eller testa tjänsten.

6 §

Elektronisk identifiering av tjänsteanvändarna

Myndigheterna kan kräva elektronisk identifiering av en användare av digitala tjänster endast om det behövs för att säkerställa användarens åtkomsträttigheter i anslutning till en tjänst eller dess datainnehåll eller på grund av rättsverkningarna av en åtgärd som utförs i tjänsten.

Om det är möjligt att få se och använda sekretessbelagt datainnehåll i en digital tjänst, ska tjänsteanvändaren identifieras med hjälp av en sådan tjänst för identifiering av fysiska personer som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster, med hjälp av stark autentisering som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster eller av vägande och motiverande skäl med hjälp av någon annan motsvarande informationssäker identifieringstjänst.

3 kap.

Digitala tjänsters tillgänglighet

7 §

Tillgänglighetskrav och iakttagandet av dem

En tjänsteleverantör ska säkerställa att innehållet i de digitala tjänsterna är möjligt att uppfatta och förstå och att användargränssnitt och navigering är hanterbara och driftsäkra, i enlighet med tillgänglighetskraven. Tillgänglighetskraven anges i Europeiska unionens officiella tidning i de hänvisningar som Europeiska kommissionen har offentliggjort och som gäller harmoniserade standarder eller delar av dem.

Tillsynsmyndigheten ska hålla de officiella översättningarna till finska och svenska av de i 1 mom. avsedda harmoniserade standarderna eller delarna av dem, och av de riktlinjer som det i dessa hänvisas till, tillgängliga för allmänheten på sin webbplats på adressen www.saavutettavuusvaatimukset.fi.

De digitala tjänsternas datainnehåll ska uppfylla tillgänglighetskraven, när datainnehållet är tillgängligt för tjänsteanvändarna. Om tidsberoende media publiceras i en digital

tjänst som är avsedd för allmänheten, ska tjänsteleverantören emellertid se till att förinspelade tidsberoende media stämmer överens med tillgänglighetskraven inom 14 dygn från den ursprungliga publiceringen eller återpubliceringen.

En tjänsteleverantör ska vid offentlig upphandling beakta tillgänglighetskraven i enlighet med 71 § 1 mom. i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och 75 § 1 mom. i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster, om tjänsteleverantörens verksamhet omfattas av upphandlingslagstiftningen.

8 §

Oproportionell börda

En tjänsteleverantör kan avvika från tillgänglighetskraven bara om leverantören med stöd av en förhandsbedömning av tillgängligheten kan visa att iakttagandet av kraven skulle medföra en oproportionell börda för verksamheten.

Vid bedömningen av en oproportionell börda ska man särskilt beakta det behov som personer med funktionsnedsättning har av att använda de digitala tjänsterna i fråga samt tjänsteleverantörens storlek och ekonomiska ställning samt verksamhetens art och omfattning.

9 §

Tillgänglighetsutlåtande

Varje tjänsteleverantör ska tillhandahålla ett tillgänglighetsutlåtande som åtminstone ska innehålla

1) en redogörelse för vilka delar av innehållet i tjänsteleverantörens digitala tjänster som inte uppfyller tillgänglighetskraven samt skälen till avvikelser från dessa krav,

2) anvisningar om hur en tjänsteanvändare på ett alternativt sätt kan få de upplysningar eller den service som ingår i de digitala tjänsterna, om tjänsterna eller någon del av dem inte finns i en form som är tillgänglig för användaren,

3) tjänsteleverantörens elektroniska adress dit tjänsteanvändaren kan sända respons om tillgängligheten,

4) en länk till tillsynsmyndighetens webbplats där tjänsteanvändaren kan anföra tillgänglighetsklagan eller begära utredning av tillgängligheten.

Tillgänglighetsutlåtandet ska hållas uppdaterat i den form som med stöd av artikel 7.2 i tillgänglighetsdirektivet särskilt anges i Europeiska kommissionens genomförandeakter. Tillsynsmyndigheten ska hålla en sådan mall för tillgänglighetsutlåtanden som avses i genomförandeakterna allmänt tillgänglig på sin webbplats på adressen www.saavutettavuusvaatimukset.fi.

Tjänsteleverantören ska hålla tillgänglighetsutlåtandet lätt tillgängligt i en form som är tillgänglig på tjänsteleverantörens webbplats. Ett tillgänglighetsutlåtande som gäller mobilapplikationer ska vara i tillgänglig form, och det ska göras tillgängligt på den tjänsteleverantörs webbplats som tillhandahåller applikationen i fråga eller på något annat sätt så att utlåtandet finns att tillgå när mobilapplikationen laddas ner.

10 §

Respons om tillgängligheten

Var och en har rätt att till en tjänsteleverantörs elektroniska adress som framgår av tillgänglighetsutlåtandet sända respons om sådana avvikelser från tillgänglighetskraven som upptäcks i de digitala tjänsterna eller att begära preciseringar av skälen till en oproportionell börda.

Om användaren av en digital tjänst för att utreda sina intressen, rättigheter eller skyldigheter, eller för att få sina intressen eller rättigheter tillgodosedda eller för att fullgöra sina skyldigheter behöver sådant innehåll i den digitala tjänsten som inte uppfyller tillgänglighetskraven, har användaren rätt att av grundad anledning i ett enskilt fall få detta innehåll i en form som uppfyller tillgänglighetskraven eller annars få innehållet på ett alternativt sätt som är tillgängligt för tjänsteanvändaren. Begäran om att få innehållet i en digital tjänst i tillgänglig form ska lämnas till tjänsteleverantören via den elektroniska adress som framgår av tillgänglighetsutlåtandet eller med hjälp av andra alternativa kontaktuppgifter som har offentliggjorts. Särskilda bestämmelser gäller i fråga om rätten att få uppgifter ur myndighetshandlingar och i fråga om förfarandet när det gäller denna rätt.

Tjänsteleverantören ska till den som har sänt respons sända en elektronisk mottagningskvittering där det framgår när responsen har tagits emot. Tjänsteleverantören ska svara på respons och begäranden utan dröjsmål men senast inom två veckor från det att tjänsteleverantören blev kontaktad. Om begäran om att få information i en form som uppfyller tillgänglighetskraven gäller ett omfattande innehåll i en digital tjänst, kan tjänsteleverantören förlänga svarstiden med högst två veckor. Den tjänsteanvändare som har lämnat begäran ska underrättas om tilläggs tiden.

Om tjänsteleverantören med anledning av en begäran som avses i 2 mom. inte lämnar information om innehållet i en digital tjänst i tillgänglig form, ska tjänsteleverantören upprätta ett skriftligt motiverat intyg över detta för den tjänsteanvändare som begärt informationen.

4 kap.

Tillsyn över tillgänglighetskraven samt rättsskydd

11 §

Tillgänglighetsklagan och begäran om utredning av tillgängligheten

Var och en har rätt att hos tillsynsmyndigheten anföra tillgänglighetsklagan om en tjänsteleverantör som inte har iakttagit de krav eller fullgjort de skyldigheter som anges i 3 kap. På behandlingen av tillgänglighetsklagan tillämpas bestämmelserna om förvaltningsklagan i 8 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

En tjänsteanvändare kan hos tillsynsmyndigheten begära utredning av tillgängligheten

1) om tjänsteleverantören har utfärdat eller låtit bli att utfärda ett intyg som avses i 10 § 4 mom., eller

2) om tjänsteleverantören inte har svarat på en i 10 § 2 mom. avsedd begäran som gäller innehållet i en digital tjänst på det sätt eller inom den tid som anges i 3 mom. i den paragrafen.

12 §

Tillsynsmyndighet och dess uppgifter och behörighet

Tillsynsmyndighet enligt denna lag är Regionförvaltningsverket i Södra Finland, som utövar tillsyn över fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de krav som anges i 3 kap.

Tillsynsmyndigheten ska

1) ge allmänna anvisningar och allmän rådgivning om iakttagandet av de krav, fullgörandet av de skyldigheter och tillgodosedandet av de rättigheter som anges i 3 kap.,

2) delta i beredningen av internationella riktlinjer för tillgänglighet och i samarbete med Transport- och kommunikationsverket se till att förpliktande tillgänglighetsstandar-

der som gäller digitala tjänster eller delar av standarderna samt de riktlinjer som det hänvisas till i standarderna eller i delar av dem blir översatta till finska och svenska,

3) övervaka och kontrollera att tillgänglighetskraven iakttas på det sätt som med stöd av artikel 8.2 i tillgänglighetsdirektivet anges i Europeiska kommissionens genomförandeakter,

4) regelbundet höra olika intressentgrupper om iakttagandet av tillgänglighetskraven,

5) lämna Europeiska kommissionen rapporter om resultatet av övervakningen i enlighet med artikel 8.4 i tillgänglighetsdirektivet.

Tillsynsmyndigheten kan

1) när den utför uppgifter enligt 2 mom. 3 punkten ålägga tjänsteleverantören att inom skälig tid se till att de digitala tjänsterna uppfyller kraven i 3 kap.,

2) ålägga tjänsteleverantören att med anledning av en i 11 § 2 mom. avsedd begäran om utredning av tillgängligheten inom utsatt tid lämna tjänsteanvändaren behövligt data-innehåll i den digitala tjänsten i en form som uppfyller tillgänglighetskraven eller på något annat alternativt sätt som är tillgängligt för tjänsteanvändaren.

Tillsynsmyndigheten har inte rätt att övervaka och kontrollera de digitala tjänster som riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet tillhandahåller och inte heller att med tanke på uppfyllandet av tillgänglighetskraven meddela ålägganden som gäller dessa tjänster.

Tillsynsmyndighetens tillsyn och kontroller enligt detta kapitel får heller inte gälla domstolar, och tillsynsmyndigheten får inte meddela domstolarna ålägganden som gäller deras digitala tjänster.

13 §

Rätt att få information och utföra kontroller

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för behandlingen av ett ärende som gäller klagan eller för utförandet av en övervaknings- eller kontrolluppgift avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter och utredningar om iakttagandet av tillgänglighetskraven. Tillsynsmyndigheten kan bestämma att uppgifterna ska lämnas inom utsatt tid och i en viss form.

Om det är nödvändigt för tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att bestämma att det i tjänsteleverantörens lokaler, med undantag för utrymmen som används för boende av permanent natur, ska utföras en kontroll av hur de digitala tjänsterna uppfyller tillgänglighetskraven. Tjänsteleverantören ska på begäran ge tillsynsmyndigheten nödvändiga åtkomst-rättigheter för att kontrollen ska kunna utvidgas till sådana digitala tjänster som omfattas av denna lag och vars användning är begränsad i datanätet.

Tillsynsmyndigheten kan anlita utomstående experter som hjälp vid kontrollerna. På utomstående experter tillämpas 14 och 15 § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför kontroller som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

14 §

Vite

Tillsynsmyndigheten kan förena ett i 12 § 3 mom. avsett åläggande i fråga om iakttagandet av tillgänglighetskraven samt tillgodoseendet av rätten enligt 13 § 1 och 2 mom. att få information och utföra kontroller med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

306/2019

15 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut som tillsynsmyndigheten har fattat till följd av en i 11 § 2 mom. avsedd begäran om utredning av tillgängligheten och omprövning av ett åläggande som myndigheten har meddelat med stöd av 12 § 3 mom. får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

5 kap.

Ikraftträdande

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.

17 §

Övergångsbestämmelser

Bestämmelserna i 3 kap. och i 11 § i denna lag tillämpas från och med den 23 september 2019 på webbplatser som har offentliggjorts den 23 september 2018 eller därefter, och från och med den 23 september 2020 på webbplatser som har offentliggjorts före den 23 september 2018.

Bestämmelserna i 3 kap. och i 11 § i denna lag tillämpas från och med den 23 juni 2021 på mobilapplikationer. Denna lag tillämpas inte på sådant innehåll på webbplatser eller i mobilapplikationer som har arkiverats före den 23 september 2019, om inte innehållet behövs för skötseln av ett ännu inte avgjort ärende hos en myndighet.

Bestämmelserna i 3 kap. och i 11 § i denna lag tillämpas på sådana filformat för kontorsprogramvara i digitala tjänster som har offentliggjorts den 23 september 2018 eller därefter. Bestämmelserna i 3 kap. och i 11 § tillämpas dock på filformat för kontorsprogramvara som offentliggjorts före den 23 september 2018, om filformaten behövs för att bestämma, fullgöra eller tillgodose den berörda personens intressen, rättigheter och skyldigheter.

Denna lag tillämpas på förinspelade tidsberoende media från och med den 23 september 2020.

Denna lag tillämpas från och med den 1 januari 2021 på digitala tjänster som avses i 3 § 1 mom. 5 och 6 punkten.

Bestämmelserna i 2 kap. i denna lag börjar tillämpas sex månader efter ikraftträdandet.

306/2019

Helsingfors den 15 mars 2019

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen